

Θασιακή Ένωση Καβάλας

Έθιμα της Θάσου στον
Κύκλο του Χρόνου

Ημερολόγιο 2020

Κούρος, 1954

Ξθίμα τας Θάσου στον Κόσμο του Χρόνου

Η Β.Ε.Κ. συνεχίζει και φέτος το νοσταλγικό ταξίδι της στον μαγευτικό κόσμο της παράδοσης και του πολιτισμού.

Ηθιμ, έθιμα και παραδόσεις. Τρεις έννοιες που συνδέονται στενά μεταξύ τους και συμπληρώνουν αρμονικά η μία την άλλη.

Γιορτές, πανηγύρια, χοροί, τραγούδια, τοπικές γεύσεις, λαϊκή τέχνη, φορεσιές, ντυσιολαλιά, συνθέτουν τον πολυούσιο λαϊκό πολιτισμό της θάσου.

Με το **Ημερολόγιο του 2020** ο ιστορικός σύλλογός μας επιχειρεί να αναδείξει έθιμα της θάσου που διατηρούνται ακόμα ζωντανά και που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων- έθιμα που έχουν σχέση με τον «κόσμο της ανθρώπινης ζωής» (γάμος) και έθιμα που συνδέονται με τον «κόσμο του χρόνου» (βροχολαϊκές γιορτές στις τέσσερις εποχές του έτους).

Εξαιρετική θέση στη βασική λαϊκή παράδοση έχουν οι γιορτές του Δωδεκαήμερου (Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Φάτις), ενώ και ο εορτασμός του

Πάσχα συνοδεύεται με πολύ ιδιαίτερα και πρωτότυπα έθιμα, όπως το «**Οι βρέε' Απρίλη μ'**».

Σε κάθε χωριό της θάσου, σε εκκλησίες και εκκλησίες, τα τοπικά πανηγύρια δε σταματούν όλο το χρόνο. Διοργανώνονται από τους κατοίκους την ημέρα της γιορτής του αγίου που τιμούν. Εκεί, όσοι παραβρεθούν, θα έχουν την ευκαιρία να γευτούν τοπικές γεύσεις, να πουν και να χορέψουν μαζί με τους ντόπιους.

Στη θάσο έθιμα όπως «ο θοσάκος γάρος» και το «**πώς τας πρίβουν τας πεφάρν**», παρά τον πανελλήνιο χαρακτήρα τους, αποκτούν ξεχωριστή φυσιογνωμία, προσαρμοσμένα στις παραδόσεις και συνήθειες του νησιού μας.

Μέσα από εικόνες και μυρωδιές, τελετές και μυσταγωγία τα έθιμα και οι παραδόσεις μας ενώνουν με το παρελθόν και μας καλούν, σε παίσιο των καιρών, να συνεχίσουμε να τα τηρούμε. Γιατί, όπως λέει και ο μεγάλος μας ποιητής Γιώργος Σεφέρης, «**αβάνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να αβάνουμε και ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον**».

Καλή Χριστούγεννα
Ευλογημένο και Δαριουργικό το 2020

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ. της Θεσσαϊκής Ένωσης Καβάλας

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας βοήθησαν στη συλλογή των εθίμων και των φωτογραφιών. Θερμές ευχαριστίες εκφράζουμε και σε όσους μας ενίσχυσαν οικονομικά για την έκδοση του Ημερολογίου.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Η μεταφορά της προίικας, αρχές δεκαετίας του 1960.

Δισεκτος χρόνος και γάμος

Όπως είναι γνωστό κάποια χρόνια (έτη) λέγονται δισεκτα. Είναι αυτά που έχουν 366 μέρες και ο Φεβρουάριος έχει 29 ημέρες. Μπορούμε να βρούμε ποιο έτος ήταν στο παρελθόν ή ποιο θα είναι στο μέλλον δισεκτο. Πώς; Αν τα δυο τελευταία ψηφία του ζητούμενου έτους διαιρούνται ακριβώς διά 4, είναι δισεκτο : π.χ. τα έτη 1824 ή 1916 ήταν δισεκτα και τα έτη 2512 ή 2880 θα είναι δισεκτα.

Το 2020 είναι δισεκτο έτος.

Πανελλήνια υπάρχει η πρόκληση ότι ένας δισεκτος χρόνος είναι γρουσουζίκος, κακός, ανέποδος και πηγή κακοτυχίας. Αρκετοί είναι εκείνοι που δεν ξεκινούν μια σοβαρή επιχείρηση, ούτε και πραγματοποιούν οποιοδήποτε έργο σημαντικό και σπουδαίο για τους ίδιους και την οικογένειά τους, για τα οικονομικά ή επαγγελματικά τους συμφέροντα. Υποτίθεται ότι δεν θα έχει αίσια έκβαση. Σε ένα δημοτικό τραγούδι λέγεται: «Κι ήρθανε χρόνια δισεκτα και μήνες αργι-αμένοι (= καταραμένοι) κι έπιασε το θανάτο...».

Και στη θάσο, λοιπόν, κάποιοι προληπτικοί πίστευαν και συμβούλευαν ότι σε δισεκτο έτος γάμοι δεν έπρεπε να γίνονται. Γιατί δε θα πρόλαβαν, θα ήταν

γεμάτοι βάρσνα και προβλήματα.

Μια παροιμία λέει:

«Σαν είναι χρόνος δισεκτος, γάμοι να μη γενούνε κι αμείλια μη φυτεύονται γιατί κακοποδούν» (= δεν προκάβουν).

Όλα τα παραπάνω όμως είναι κόντρα στο γεγονός

ότι χιλιάδες γάμοι που γίνονται, είτε στο θάσο είτε παντού αλλού, από μη προληπτικούς κατά τα δισεκτα έτη αποβαίνουν ευτυχισμένοι. Ενώ κάποιοι άλλοι έχουν τα χάλια τους και τελικά διαλύονται. Και ως είχαν τελειώσει οι τελευταίοι σε χρόνο που δεν ήταν δισεκτος.

Από το βιβλίο του Ιωάννη Γ. Βαρδαβούλη ΘΕΩΜΟΓΟΣ ΘΑΣΟΥ, ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Θεοφάνεια, Σκάλα Πρίνου, αρχές δεκαετίας του 1960.

Έθιμα Πρωτοχρονιάς

Κάλαντα στο νησί μας (Κάλιντρα στη θασιτική ντοπολαλιά) είχαμε μόνο την Πρωτοχρονιά. Δυο δυο τα παιδιά μ' ένα κλαδί ελιάς στο χέρι κι ένα σακούλι για τα νομίσματα, πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έβαλλαν, πάντα μπροστά στο εικονοστάσι κι όχι έξω από την πόρτα: *«Την Καλημέρα θα Σας πω, Αχ Βασίλει νά 'ναι 'δώ, νά'ναι στ' Αρχοντικό σας ο Μεγάλος Βαθός σας»*. Μετά κάθονταν οκλαδόν (στοαυρόπδι) στο πάτωμα κι έλεγαν: *«όπως έκατσε εγώ να καθήσ' κι η κλώσσα μι τα πλε»*. Μετά οι νοικοκυρές τους προσέφεραν καρδιά, χαρούπια, μανταρίνια ή σικά και, σπανιότερα, νομίσματα και γλυκά. Οι νοικοκυραίοι ανήμερα την Πρωτοχρονιά, μετά τη θεία λειτουργία, επέστρεφαν στο σπίτι μ' ένα κλαδί ελιάς και με μια μεγάλη πέτρα, για νά 'ναι πάντα γεμάτο το σπίτι

με όλα τα αγαθά. Την πέτρα την έβαζαν μπροστά στο εικονοστάσι για το καλό της χρονιάς. Ίσως απ' αυτό να προέκυψε το τετράστιχο: *«Σ' αυτό το σπίτι ποά 'ρθαμε, πέτρα να μη ραγίσει κι ο νοικοκύρης του σπιτιού, χίλια χρόνια να ζήσει»*. Μετά την κοπή της βασιλόπιτας ο τυχερός άφηνε το φλουρί στο εικονοστάσι, αφού έκανε πρώτα μια μετάνοια, για ν' αυγατίσει το φλουρί. Όλοι οι καλεσμένοι, συγγενείς και φίλοι, πήγαιναν μαζί με την οικογένεια και κάθονταν γύρω από το αναμμένο τζάκι, τραβούσαν την ανθρακιά προς τα έξω και έρχοναν στ' αναμμένα κάρβουνα φύλλα ελιάς, βάζοντας στο νου τους μίαν ευχή. Όποιου το φύλλο γύριζε περισσότερο, εκείνου η ευχή θα πραγματοποιούνταν.

Το έθιμο ονομαζόταν *«ΣΠΟΡΑΙΣΜΑ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ»*.

Ιανουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	31	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	01	02

Αρχείο Δέσπονας Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αξιωματικοί Σταρατία Βαλαμίδου (Καλλιρόχη) & Διαμάντω Μορίνου (Μαριέ), 1998.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Κοπέλες παίζουν στην αλάνα του Πρίνου, το 1954.

Τα κόλλυβα του Αγίου Θεοδώρου

Στις 8 Φεβρουαρίου η εκκλησία γιορτάζει τον Άγιο Θεόδωρο Τήρωνος, τον μεγαλομάρτυρα και στρατηλάτη. Όλοι όμως όσοι έχουν το όνομα Θεόδωρος γιορτάζουν το Σάββατο, παραμονή της Κυριακής της Ορθοδοξίας και αρχή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Αυτό το Σάββατο η εκκλησία «*ποιείται ανάμνησιν*» ενός θαύματος που έγινε με τα κόλλυβα στην Κωνσταντινούπολη, αφού παρουσιάστηκε ο άγιος στον Πατριάρχη, στον όπιο του. Έκτοτε το Σάββατο αυτό οι νοικοκυρές πήγαιναν κόλλυβα στην εκκλησία που τα λένε «*κόλλυβα του Αγίου Θεοδώρου*». Κάποιες γυναίκες, αντί για κόλλυβα (βρασμένο σιτάρι), πήγαιναν άβραστο ωμό σιτάρι. Τα κορίτσια λοιπόν του χωριού έπαιρναν λίγα κόλλυβα από ένα πιάτο, από αυτά που πήγαιναν στην εκκλησία

οι γυναίκες, ή λίγα σπόρια από το σιτάρι και τα έβαζαν επί τρεις συνεχείς νύχτες κάτω από το μαξιλάρι τους. Πίστευαν ότι ο Άγιος Θεόδωρος, ο οποίος ήταν στρατιωτικός και μάλιστα στρατηλάτης, θα είχε γνωρίσει πολλούς τόπους και πολύ κόσμο όσο ζούσε, αλλά και τώρα, που ήταν Άγιος στους ουρανούς, θα γνώριζε τους πάντες, συνεπώς και το παλικαράκι που θα «*πάρουν*», την «*τύχη τους*», όπως έλεγαν. Παρακαλούσαν λοιπόν, να τους φέρει την τύχη τους την νύχτα στα όνειρά τους και να τη δουν και να τη γνωρίσουν.

Η προσευχή τους πριν πλαγιάσουν ήταν: «*Αι-Θέodore μ' καλέ μ' και θαυματουργέ μ', σ'ντουν (ήχκόσου που γυρνάς τις τύχες απαντάς (συναντάς)- αν βρεις κι ντη δική μου πε' την να 'ρθει να μι βρει*».

Φεβρουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	31	01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	01

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Παρέα καρναβαλιστών, Παναγία τέλη δεκαετίας του 1960.

Μεγάλες Αποκριές και Καθαρή Δευτέρα

Ατέλειωτο, μακρύ, ήταν το καρναβάλι «εκείνα τα χρόνια» στα χωριά μας. Στο Ραχώνι, στο Καζαβήτι, στην Καλλιράχη, στον μεγάλο Θεολόγο, στην Παναγιά και στον Λιμένα, μόλις έμπαινε το Τριώδιο, κάθε χρονιά, εντελώς αυθόρμητα και αναγνώριστα, από πατριάρκας μέχρι προχωρημένης ηλικίας άτομα, όλοι έπρεπε να κάνουν το έθιμο, το «συνέστι». Να «γίνουν» καρναβάλια και όχι απλά να ντυθούν, όπως λέμε σήμερα.

Το κορύφωμα των καρναβαλιών γινόταν τη Μεγάλη Αποκριά – Τυρινή και την Καθαρή Δευτέρα.... Το βράδυ της Μεγάλης Αποκριάς, ήταν ταμμένο στο ολονόκτιο φαγοπότι, κρασκατανύξη και γλέντι σε οικογενειακό κύκλο. Τη μεγάλη σφαγή του όμως τη βραδιά της Μεγάλης Αποκριάς την έβριζε το

μοναδικό και ανεπανάληπτο έθιμό μας «Το πιπέρι». Εκείνη λοιπόν τη μεγάλη βροδιά, κατά τις μικρές ώρες, γινόταν η ιεροτελεστία του τριψήμιου του πιπεριού: «*Πώς το τριβουν το πιπέρι, του διαβόλου οι καλογέροι*». Από το ταμπεραμέντο του Αρχιεπίφτη εξαρτιόταν η επιτυχία της ιεροτελεστίας και η αθυροστομία των συμμετεχόντων.

Τέλος, την Καθαρή Δευτέρα, μέχρι το απόγευμα συνεχιζόταν η κραπάλη της κρασκατανύξεως και του χορού στους δρόμους, ενώ μόλις έπαινε ο σούρουπο, έπεφτε η αυλαία όλων των εορταστικών εκδηλώσεων, πάντοτε όμως με την επωδή: «*Τις μεγάλες Αποκριές φέραν δυο σακκά... Λές και την Καθαρή Δευτέρα σκώσαν τα βρακά 'πνιπέρα'*».

Μάρτιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
24	25	26	27	28	29	01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	01	02	03	04	05

Από το βιβλίο του αείμνηστου ιατρού Κωνσταντίνου Αγγελούδη
ΒΑΣΟΣ - Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Λιτανεία της Αγίας Ζώνης, Λιμενάρια, δεκαετία του 1950.

Για βρέξ' Απρίλη μ'

Το έθιμο «Για βρέξ' Απρίλη μ'» τελείται την τρίτη μέρα του Πάσχα στα Καλύβια Λιμεναρίων. Είναι μια ανοιχτή εκδήλωση για την οποία η παράδοση αναφέρει ότι οι κάτοικοι του νησιού μαζεύονται και παρακαλούν το Θεό να βρέξει, για να μην ξεραθούν τ' αμπέλια και να υπάρξει καλή παραγωγή σε σταφύλια και σε γλυκό θαστικό κρασί. Προέρχεται από προχριστιανικό έθιμο που συμβόλιζε τον κύκλο της ζωής στη φύση. Έτσι, η σπορά του γεωργού φέρνει όφθανο καρπό, αν ο Απρίλης βρέξει δυο φορές κι ο Μάης άλλη μία.

Σήμερα ο ειδωλολατρικός συμβολισμός έδωσε αρμονικά με τον Ώψιστο

χριστιανικό συμβολισμό της Ανάστασης, αφού στους στίχους του εθιμικού άσματος προστέθηκαν και οι στίχοι «**τώρα Χριστός Ανέστη, τώρα Αληθώς Ανέστη**». Μετά την πανηγυρική θεία λειτουργία και τη λιτάνευση των εικόνων, σχηματίζεται κύκλος από χορευτές και χορεύτριες, με γυναίκα πάντα πρώτη να σέρνει το χορό. Η γυναίκα αυτή, σύμβολο γονιμότητας και ευτυχίας, αρχίζει πρώτη να τραγουδά τους στίχους «**Για βρέξ' Απρίλη μ' δεύτερο κι η Μάης καμιά βολέτσα, τώρα Χριστός Ανέστη, τώρα Αληθώς Ανέστη**» και τους επαναλαμβάνουν οι χορευτές.

Απρίλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	31	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	01	02	03

Αρχείο Δέσπονας Καλαρούκη

Πηγή καταγραφής η αείμνηστη Χαλδέζου – Δρακοπούλου Μαρία, έτος 2001.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

«Η φτώχεια θέλει καλοπέραση», ορχές δεκαετίας του 1920.

Το έθιμο της Πρωτομαγιάς

Το γνωστό έθιμο της Πρωτομαγιάς πήρε το όνομά του από τη ρωμαϊκή θεότητα Μάγια, της οποίας το όνομα προήλθε από την αρχαία ελληνική λέξη Μαία, που σημαίνει τροφός και μητέρα. Ήταν η πρώτη επίσημη γιορτή των ανθών στην αρχαία Ελλάδα με την επωνυμία «**Ανθεστήριος**». Κεντρικός πυρήνας του εορτασμού της Πρωτομαγιάς σ' όλους τους πολιτισμούς, είναι η ανθρώπινη χαρά για την άνοιξη, η αυθόρμητη λατρεία της βλάστησης, οι μαγικές ενέργειες για την τελείωσή της και η προσπάθεια μετάληψης των δυνάμεων της φύσης.

Απότοκος των δοξaziών αυτών είναι

το «**μαγνέτικο στεφάνι**» από διάφορα άνθη και καρπούς, που στολίζει την πόρτα των σπιτιών. Παλαιότερα στο νησί μας το Πρωτομαγιάτικο στεφάνι το έπλεκαν οι νοικοκυρές με κλαδιά ελιάς και αγιόκλημα, ευχόμενες να γεμίσει το σπίτι τους από ευτυχία και χαρά.

Το στόλιζαν με μαργαρίτες, παπαρούνες και άλλα λουλούδια και προς αποφυγήν ματιάματος έβαζαν ανάμεσα στα λουλούδια ένα κεφάλι σκόρδο για τη γλωσσοφαγιά, κουκιά με τις ρίζες και τους καρπούς τους για καλή παραγωγή, ενώ για την αγάπη των κοριτσιών έπλεκαν στο στεφάνι ένα κλωνάρι λυγαριάς.

Μάιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Αρχείο Δέσποινος Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αξιόμηστες Σταματία Βαλασιόπου (Καλλιράχη, 1998),

Διαρόντω Μαρίνου (Μαριέτς, 1998) & Σμαρώ Παλδόση (2000).

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Πανηγύρι των Αγίων Αποστόλων στο Μεγάλο Καζαβίτι, το 1922.

Το έθιμο του Κλήδονα

«Ο Κλήδονας» είναι έθιμο πανελλήνια γνωστό. Η λέξη προέρχεται από την αρχαία λέξη «κλήδων» που σήμαινε προφητεία ή μαντεία. Το έθιμο αυτό έχει τις ρίζες του στην εποχή του Ομήρου. Τότε χρησιμοποιούσαν τη μαγεία του Κλήδονα για να μαντέψουν τα μελλούμενα. Στα χρόνια του Βυζαντίου το έθιμο συνδέθηκε με τη λατρεία του Ήλιου, γι' αυτό άναβαν φωτιάς και πηλούσαν πάνω απ' αυτές για αποτροπή του κακού. Με την πάροδο των χρόνων ο Κλήδονας χάνει το χαρακτήρα της γενικής μαντικής και περιορίζεται μόνο στους ερωτικούς χρησμούς. Χάνει επίσης τον ειδικολατρικό χαρακτήρα του και συνδέεται με τον Αη Γιάννη, του οποίου τη χάρη επικαλούνται οι πιστοί.

Την παραμονή τ' Αη Γιαννού τα ελεύθερα κορίτσια παίρνουν απ' τα παγιάδια του χωριού «τ' αμύλητο νερό» σε κανάτια μπακιρένια, πήλινα ή γυάλινα, και το μεταφέρουν σε ρίζα δέντρου ενός απ' τα σπείνα τους, χωρίς να μιλούν ή να γελούν κατά τη μεταφορά του. Έπειτα κάθε

κορίτσι ρίχνει μέσα στο κανάτι ένα προσωπικό αντικείμενο (δαχτυλίδι, κορφέτσα κτλ.). Σκεπάζουν το κανάτι με κόκκινο πανί και το αφήνουν στην αστροφεγγιά ως το επόμενο πρωί.

Μετά τη θεία λειτουργία συγκεντρώνονται τα κορίτσια εκεί όπου άφησαν «το αμύλητο νερό» και βάζουν ένα νεόνυμφο κορίτσι (πριμοστατέφανα) να ξεσκεπάσει το κανάτι οφείλ πρώτα πει: «**Αντίσωμε τον κλήδονα στον Αη Γιαννού τη χάρη κι έτσι είνι τυχερό θα βγει το ριζιέρη».** Κατόπιν ανασύρει ένα ένα «τα σημάδια», ενώ η ομήγυρη πλάθει αυτοσχεδιάζοντας ένα ταιριαστό δίστιχο. Αν το δίστιχο είναι ωραίο, η ιδιοκτήτρια αναγνωρίζει και παίρνει το σημάδι που ανασύρει η νεόνυμφη· αν δεν είναι καλό, το σημάδι μένει στ' αζήτητα, γιατί δεν το παίρνει η κοπέλα που το έριξε στο κανάτι. Στο χωριό Καλλιράχη οι μητέρες των ελευθέρων κοριτσιών φτιάχνουν χαλβά στολισμένο με σχέδιο κλειδιού, ώστε οι επισκέπτες που θα κεραστούν να ευχηθούν «**να κλειδώσει το τυχερό**» και ν' ανοίξει ο δρόμος για το γάμο.

Ιούλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	01	02	03	04	05

Αρχείο Δέσποινας Καλαροπού

Πηγές καταγραφής οι ασκηνήστες Σταματί Βαλοσιμίδου (Καλλιράχη, 1998)
& Διοργάντ Μαρίνου (Μαρίες, 2000).

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Αναμνηστική φωτογραφία γάμου, το 1939.

Ο θεολογικός γάμος

Στο θεολόγο οι γάμοι γίνονταν ή ύστερα από προξενό ή από έρωτα. Οι πρώτοι ήταν περισσότεροι. Οι δεύτεροι, από έρωτα, σπάνια τελούνταν ομαλά. Συνήθως οι ερωτευμένοι νέοι «**αλέβωναν**». Δεν γινόταν απαγωγή, όπως σε άλλα μέρη. Τα δύο νεαρά παιδιά εκούσια και ύστερα από συνεννόηση εγκατέλειπαν την ίδια μέρα τις οικογενειακές τους εστίες και κατέφευγαν σε ένα σπίτι κάποιου συγγενούς (θείου ή θείας) ή φίλου τους. Εκεί καλούσαν τον ιερέα και τους στεφάνιζε με την παρουσία πολύ λίγων προσώπων. Οι γονείς τις περισσότερες φορές, αργά ή γρήγορα, συγχωρούσαν ό,τι είχε γίνει και αποδέχονταν τα γεγονότα.

Έναν γάμο μπορεί να τον έκαναν μια ώρα αρχύτερα, δηλαδή τον επίσημο, σε δύο περιπτώσεις. **Αν η νύφη βρισκόταν εν γαστρί έχουσα**, αν δηλαδή είχαν βιαστεί οι νέοι και η κοπέλα είχε «**γκαστραωθεί**» πριν την ώρα της, ή **αν επέκρινε ο θάνατος κάποιου πολύ στενού συγγενούς**, σ' ένα από τα δύο συγγενολόγια, οπότε θα καθυστέρουσε ο αποφασισμένος γάμος αρκετά. Πένθος και γέμος ήταν ασυμβίβαστα.

Πηγαίνοντας στην εκκλησία τα βιολιά έπαιζαν πάντα τον ίδιο σκοπό, τον λεγόμενο «**νοφιάτ'κουν**».

Στην εκκλησία η τέλεση του μυστηρίου γινόταν κανονικά κατά το Ορθόδοξο τελετουργικό. Χαρακτηριστικό ήταν το «**στεφανοφοιά**» στο τέλος της ιερουργίας. Πρώτοι «**σπεφνοφύλούσαν**» οι γονείς και οι άλλοι συγγενείς, που χάριζαν συνήθως λίρες τυλιγμένες σε τούλι, και τις οποίες καρφίτουναν στα ρούχα του ζευγαριού. Όλοι οι καλεσμένοι καρφίτουναν πάνω στα ρούχα χαρτονομίσματα, έτσι ώστε στο τέλος το ρούχο δεν φαινόταν.

Μετά τη στέψη και τη λήξη της τελετής στην εκκλησία ο γαμπρός, η νύφη και η καλεσμένοι πήγαν στο σπίτι του γαμπρού εν πομπή και με βιολιά. Εκεί περίμενε η πεθερά της νύφης ακριβώς στο κατώφλι της εισόδου καταστολισμένη και χαμογελαστή. Κρατούσε στα χέρια της έναν «**κουσέ**» με ψυκό σπυτικό και ένα μόνο κουτάλι. Τα βιολιά έπαιζαν το τραγούδι: «**Για έλβε μένα του γαμπρού και πεθερά της νύφης, να δεις τον για σ' του σταυραϊά μου πέρδικα σου φέρνει**»....

Ιούλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
29	30	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	01	02

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Στη γιορτή της Παναγίας στο Ραχώνι, το 1931.

Φωτιές τ' Αυγούστου και Δεκαπενταύγουστος: Το Πάσχα του Καλοκαιριού

Παραμονή της 1^{ης} Αυγούστου στο Θεολόγο, στα Λιμενάρια και στην Πτομαριά οι κάτοικοι των χωριών ανάβουν τρεις φωτιές μεγάλες, σε ίση απόσταση μεταξύ τους. Μικροί και μεγάλοι πηδούν πάνω από τις φωτιές τραγουδώντας «*Αύγουστε, Κυραύγουστε, με σύκα, με σταφύλια και με του ραϊνιά το ...δω*». Το έθιμο, λένε οι παλιοί, γίνεται με σκοπό να διώξουν τα κακά πνεύματα, αλλά και για την καλύτερη σωματική υγεία όσων πηδούν τις φωτιές. Στήνεται γλέντι γύρω από τις φωτιές κι όταν τελειώσει, αφήνουν τις φωτιές να σβήσουν καλά, μαζεύουν τη στάχτη και τη σκορπούν πάνω στις σκυιές, για να κρατούν τα σύκα και να μην τα

ρίχνουν.

Το Δεκαπενταύγουστο τιμούν την Κοίμηση της Θεοτόκου σ' όλο το νησί, αλλά με μεγαλύτερη λαμπρότητα στα χωριά Παναγία, Θεολόγο, Μαρίας, Ραχώνι, που οι εκκλησιές τους είναι αφιερωμένες στη Μεγαλόχαρη. Έθιμο είναι τις πρώτες δεκαπέντε μέρες του μήνα οι γυναίκες να φορούν μαύρα ρούχα, ενώ κατά το ίδιο διάστημα πρέπει να νηστεύουν όλοι. Μετά τη θεία λειτουργία ετοιμάζουν οι πιστοί το «*κλουμπάνι ή κουρμπάνι*», δηλαδή παρασκευάζουν φαγητό σε μεγάλα καζάνια έξω από το ναό, με σκοπό να προσφερθεί σε όλους τους προσκυνητές.

Αύγουστος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	31	01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	01	02	03	04	05	06

Αρχείο Δέσπονας Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αξιωματικοί Λάζαρος Αλβανός και Ουρανία Τζιότα (1998).

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Οι εκκλησιαστικοί επίτροποι, Καλλιρόχη δεκετεία του 1950.

Η Ύψωση του Τιμίου Σταυρού και το έθιμο του βασιλικού

Οι χριστιανοί, μετά τη Σταύρωση του Χριστού, είχαν θάψει τον Τιμιο Σταυρό βαθιά στο χώμα για να μην τον βρουν και τον μολύνουν οι ειδωλολάτρες. Όταν επικράτησε ο χριστιανισμός, η Αγία Ελένη, μητέρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου και πρώτου χριστιανού αυτοκράτορα, ήλθε να προσκυνήσει τους Άγιους Τόπους και να βρει τον Τιμιο Σταυρό. Έκανε ανασκαφές και οικοδόμησε ναούς στο όρος των Ελαιών, στο Σπήλαιο της Βηθλεέμ και στο λόφο του Γολγοθά όπου σταυρώθηκε ο Κύριος. Η παράδοση αναφέρει ότι η Αγία Ελένη περπατώντας σ' ένα χωράφι πάτησε μια τούφα βασιλικό που μοσχομύριζε. Ζήτησε από τους εργάτες να σκάσουν σ' εκείνο το

σημείο και έτσι βρέθηκε ο Τιμιος Σταυρός. Στο ναό της Αναστάσεως επάνω από τον Πανάγιο Τάφο η βασιλομήτωρ με τον Πατριάρχη Μακάριο ύψωσαν στις 14 Σεπτεμβρίου του 335 μ.Χ. τον Τιμιο Σταυρό στο ψηλότερο μέρος του ναού. Για να θυμούνται οι πιστοί τον τρόπο ανεύρεσης του Τιμίου Σταυρού μετά τη θεία λειτουργία μαζί με τον Αγιασμό δίνουν οι ιερείς κι από ένα κλαδί βασιλικού.

«Βασιλικός κι αν μαρθεύει, κι αν γείρουν τα κλωνιά του, ρίξε νερό στη ρίζα του, να' ρθει στα πρωτίνη του». Οι νοικοκυρές χρησιμοποιούν τον Αγιασμένο Βασιλικό για να κάνουν προζύμι για πρόσοφο, ψωμά και τραχανά.

Σεπτέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
31	01	02	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	01	02	03	04

Αρχείο Δέσπονας Καλαμούκη

Πηγή καταγραφής η αξιόμηστη θεία Σωτηρία Ακονταράκη, 1988.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Κάτοικοι Θεολόγου στο κλουμπάνι του Αη Δημήτρη, το 1906.

Το κλουμπάν(ι) του Αγίου Δημητρίου

Στις 26 Οκτωβρίου, γιορτή του Αγίου Δημητρίου, πανηγυρίζει ο ενοριακός ναός του χωριού μας (Θεολόγος), που κτίστηκε το 1803 και το εικονοστάσι του (τέμπλο) είναι ξυλόγλυπτο ανεκτίμητης καλλιτεχνικής αξίας. Θήμες αναφέρουν ότι ο μοναχός που το έκανε χρειάστηκε δέκα χρόνια να το σκαλίσει. Πριν αρχίσει ο Όρθρος και η Θεία Λειτουργία, τελείται πάντα Αγιασμός έξω από το ναό και, όταν τελειώσει η Θεία Λειτουργία, βγαίνουν πάλι έξω από το ναό (πιστοί και ιερείς), όπου τελείται αρτοκλασία. Κατά τη διάρκεια της αρτοκλασίας την εικόνα του Αγίου Δημητρίου παίρνει και σηκώνει αυτός που προσφέρει τα περισσότερα χρήματα

στην Εκκλησιαστική Επιτροπή. Ακολουθεί μέγα «κλουμπάν» (από την τουρκική λέξη kurban = θυσία). Σφάζονται γίδες και άλλα μικρά γιδοπρόβατα, που μαγειρεύουν εθελόντριες γυναίκες της Ενορίας με κρεμμύδια (στιφάδο), κι αν δεν φτάσει για όλους τους πιστούς προσκυνητές, στα καζάνια που είναι στη φωτιά γίνεται δεύτερο φαγητό με «μπιγιάοφι» (χοντροαλεσμένο και βρασμένο σιτάρι). Αν κάποιος δεν μπορέσει να πάει στη λειτουργία και στο κλουμπάν, στέλνει κάποιον άλλον για να του φέρει λίγο ευλογημένο κι αγιασμένο φαγητό. Ακολουθεί γλέντι για τους προσκυνητές μετά το φαγητό με παραδοσιακούς μουσικούς και χορούς.

Οκτώβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
28	29	30	01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	01

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

«Μιχαήλ Αρχάγγελος», Θεολόγος 1937.

Το εξαπτέρυχο του Μιχαήλ Αρχαγγέλου

Νοέμβριος

Στο μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου υπάρχει εξαπτέρυχο με την εικόνα του ονόμου Αγίου όπου φυλάσσεται και ο «**Τίμος Ήλος**», ένα από τα κορμιά της Σταύρωσης, κειμήλιο μεγάλης θρησκευτικής αξίας, αφιερωμένο στη Μονή Φιλοθέου από τον αυτοκράτορα Νικηφόρο Βοτανειάτη.

Οι θεολογικές όταν λένε τη λέξη «**Άγιος**» ή «**Μιχαήλ Αρχάγγελος**» εννοούν τον Τίμο Ήλο μαζί με τον Αρχάγγελο που εικονίζεται πάνω στο εξαπτέρυχο. Στη συνείδηση των θεολογικών, και όλων των θασίων, οι δύο έννοιες είναι ταυτισμένες απόλυτα και γι' αυτό σημαίνουν το ίδιο πράγμα.

Γι' αυτό αποφασίστηκε να γιορτάζεται ο Μιχαήλ Αρχάγγελος μαζί με τον Τίμο Ήλο τη Δευτέρα της Διακαινησίμου, μετά το Πάσχα, οπότε έγινε η ανεύρεσή του, αντί στις 8 Νοεμβρίου, που είναι η γιορτή των Ταξιαρχών.

Το Μ. Σάββατο μοναχές φέρνουν το ιερό κειμήλιο από το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο μετόχι του χωριού. Μετά από κάποια δημοπρασία ο πιστός που θα πλειοδοτήσει μεταφέρει την εικόνα από πόρτα σε πόρτα σ' όλο το χωριό, μεταφέροντας τη χάρη του «**Αγίου**» σε κάθε σπίτι.

Τη δεύτερη μέρα του Πάσχα ξεκινά μεγάλη λιτανεία στο θεολόγο με επικεφαλής τη θαυματουργή εικόνα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τη λιτανεία ακολουθούν ιερείς, θεολογίτες και ξένοι προσκυνητές. Μετά από πορεία τριών ωρών, σε δύσβατο και μακρύ δρόμο, φτάνουν στο μοναστήρι. Ακολουθεί κατανυκτική αγρυπνία στο καθολικό της μονής και την επομένη, μετά τη θεία λειτουργία, ακολουθεί κοινό φαγητό για όλους και διασκέδαση. Το απόγευμα γίνεται, με τον ίδιο τρόπο, η επιστροφή του εξαπτέρυχου στο θεολόγο.

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
25	26	27	28	29	30	01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	01	02	03	04	05	06

Ο Δημήτριος
Γαλανός
με τον Άγιο στο
χέρι του.

Βλ. Νικολάου Σ. Τσιλογεώργη,

Η μονή Φιλοθέου και το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο θεολόγο,

Θασιακή τ. 9^η σελ. 491 – 492.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Περιφορά της εικόνας του Αγίου Νικολάου, Λιμένος δεκαετία του 1950.

Δωδεκάμερα στη Θάσο

Την παραμονή των Χριστουγέννων, θυμάμαι, λασκάριζε κάπως η φούρια «του μαζέματος» (της ελιάς) και σε κάθε νοικοκυριό υπήρχε ένας οργασμός προετοιμασίας για όλες τις γιορτές. Οι νοικοκυρές ζύμωναν το ψωμί της εβδομάδας, «τη Χριστόπιτα», και απαραίτητα έκαναν «το σαραγλί». Οι άνδρες φρόντιζαν για τα κρέατα του Δωδεκάμερου, που ήταν κατ' αποκλειστικότητα χοιρινά.

Τη Χριστόπιτα την κόβαμε σε οικογενειακή ιεροτελεστία την παραμονή των Χριστουγέννων. Πρώτα τη θύμιοζε η μόνα μας και μετά ο πατέρας έκοβε ισάριθμα κομμάτια, με πρώτο αυτό του σπιτιού. Για την Πρωτοχρονιά και τα Φώτα

οι νοικοκυρές ετοίμαζαν τη Βασιλόπιτα και τη Φωτόπιτα, τις οποίες κόβαμε πάλι σε οικογενειακή ιεροτελεστία την παραμονή της αντίστοιχης Μεγάλης Ημέρας. Και στις τρεις πίτες (Χριστόπιτα, Βασιλόπιτα, Φωτόπιτα) η νοικοκυρά σχεδίαζε στην πάνω επιφάνεια διάφορα σχέδια – το σπίτι, την καλύβα, τα ζώα, τα μελίσσια, τα δέντρα – κι έβαζε μέσα στη Χριστόπιτα ένα κουκούτσι ελιάς, στη Βασιλόπιτα το φλουρί και στη Φωτόπιτα ένα κουκί. Και τα τρία ήταν σύμβολα καλής σοδιάς και πλούτου. Ο τυχερός της οικογένειας κάθε παραμονή βράδυ, σηκωνόταν από το τραπέζι, πήγαινε στο εικονοστάσι του σπιτιού, έβαζε μετάνοια και το όφηνε δίπλα στα εικονίσματα για να αυγατίσει.

Δεκέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	01	02	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	01	02	03

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ 2020

ΘΕΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ

Ιανουάριος

- 1 Βασίλειος, Βασίλειη, Βασιλεία
- 2 Σιλβέστρος, Σερραφείμ
- 3 Γενοφάνης
- 6 Θάκης
- 8 Φώτης, Φωτεινή, Θεοφάνης, Θεοφάνη, Ιερώνυμος, Θεοφάνη, Ουρανία
- 7 Ιωάννης, Ιωάννα, Πανδρόμος
- 8 Ανδρέας, Δομνίκη, Παρθένια, Κύρος
- 11 Θεόδωρος, Θεοδοσία
- 12 Τσιτάνη, Τσιτανή
- 14 Νίνα
- 17 Αντώνης, Αντανία
- 18 Αθανάσιος, Αθανασία, Κύριλλος, Θεοδοσία, Θεοδοσία
- 19 Μωάβιος
- 20 Ευδόκιμος, Ευδομία, Φερμανός
- 21 Αγνή, Μάξιμος, Νικόφορος, Πάρισιος
- 22 Τιμόθεος, Αναστασία, Αναστασία
- 23 Αγαθάγγελος
- 24 Σίλη, Φίλιμος, Ζωσιμάς
- 25 Γρηγόριος, Γρηγορία, Μωυσαίου
- 26 Σινωφάν
- 28 Χάρις, Παλλίδιος, Τελάνιος και Φορσιού
- 30 Τριών Ιεραρχών, Μάξιμος, Χρυσή
- 31 Ευδομία, Κύρος

Φεβρουάριος

- 1 Τρόφιμος, Τρόφιμος
- 2 Υψιστάτης
- 3 Συμεών, Συμεώνη, Σιμαμίνα, Ασπύριος, Ασπύριος
- 4 Ιωάννης, Ιωάννης, Ιωάννη
- 5 Αγνή
- 6 Φώτης
- 7 Παρθένιος, Παρθένια

- 8 Ζηζουλός, Ζηζουλίνα
- 9 Τελάνιος & Φερμανίος, Νικηφόρος, Παντράτος, Μάρκελος, Νίκη
- 10 Χαράλαμπος, Χαράλαμπος, Χαρίκλεια, Χαρίκλεια
- 11 Βλάσιος, Βλάσιος, Άννη, Θεοδώρα
- 12 Μελίτιος, Μελίτιος
- 13 Πρίσιλλια
- 14 Βαλεντίνος, Βαλεντίνη
- 15 Ευσέβιος, Ευσεβία
- 16 Του Ασάνου, Πάρισιος, Παμφίλη
- 18 Άδων, Άσπυριος
- 19 Φωκίτης
- 20 Τικονόμωτος
- 22 Ανθόσιος
- 23 Της Απύκτου, Παλαιοκρίτος
- 25 Ρήγας, Ρηγοίνα
- 26 Παρθένιος, Φωτεινή, Σεβαστιανός
- 28 Μαρίννα

Μάρτιος

- 1 Της Τροφίτου, Ευδομία, Χαρίσιος, Παρθένος
- 2 Καθολική Δουκίνα, Ευδομία
- 3 Κλεόνικος, Κλεονίκη
- 4 Γερόσιμος, Μόσχης, Μόσχης
- 6 Αρχάγγελος, Ευλόγιος
- 6 Α' Χαιρετισμοί, Ησώθιος
- 7 Θεοδωρος, Ευγένιος, Ευγενία
- 8 Κυριακή της Ορθοδοξίας, Παναγία, Ημέρα της Παναγίας, Ερμής, Θεοφάνης
- 8 Σπυρίδων, Σπυρίδων, Ηρώνα, Αλέκος
- 9 Σόνος, Σόνος, Σπυρίδων, Σπυρίδων
- 11 Βαλκή, Βάλια, Σπυρίδων, Σπυρίδων
- 12 Β' Χαιρετισμοί, Αθανάσιος, Μόσχης
- 14 Βενέδικτος, Βενεδικτή
- 17 Αλέξιος, Αλεξία
- 18 Χρόστιος, Χρυσή

- 20 Γ' Χαιρετισμοί
- 22 Γ' Χαιρετισμοί, Σταυροπροσκυνήσιμος, Δρόσιος, Δροσίνα
- 25 Ευάγγελος, Ευαγγελία
- 26 Παύλος, Σίλας, Σίλας, Γοθρή
- 27 Δ' Χαιρετισμοί, Άννης, Μακαρόνιος
- 31 Υψιστός

Απρίλιος

- 5 Ε' Χαιρετισμοί, Αργυρά
- 6 Ευλόγιος, Ευλογία
- 10 Δημητρίος, Ηρακλής, Μικαήλ, Περικλής, Σπυρίδων, Σταυροπροσκυνήσιμος, Διονύσιος, Διονυσία, Όμιλος
- 12 Κυριακή των Βαίων, Βίκος, Βία, Δόκη
- 14 Αρίστητος, Βασιλός
- 15 Αθανάσιος
- 16 Τα Άγια Πάντα, Αναστάσιος, Αλέξης, Αναστασία, Πασχάλης, Πασχάλη, Αλέμιος, Αλεμνή
- 20 Ζήσης
- 22 Ναθαναήλ, Νάσχος, Νάσχος, Βασιλός

- 23 Γεωργίος, Γεωργία
- 24 Αρχάγγελος, Ζήσης, Ελισβετία
- 25 Μάρκος
- 26 Βυμάς, Βιμαή
- 29 Ιωάννης
- 30 Αγγελά, Αγγελά, Αγγελά, Αλεξία, Μολομνή

Μάιος

- 1 Ιερεμίας, Ιωάννης
- 4 Πέτρος
- 6 Εμμανήλ, Εμμανήλ, Εμμανήλ

- 6 Σερραφείμ, Σερραφείμ
- 8 Θεοδόσιος, Αρσένιος
- 8 Χριστόφορος, Ησώθιος
- 10 Ελμν
- 11 Αρσένιος, Νεβόδιος
- 12 Εμμανήλ
- 13 Γλαυκός, Σίριος
- 14 Αρσένιος, Ιωάννης, Ιωάννης
- 15 Καλή, Μωυσαίου
- 17 Ανδρόνικος, Ανδρόνικος
- 18 Ιωάννης, Γλαυκός
- 18 Θεοδόσιος, Μωυσαίου, Περικλής
- 20 Άννης
- 21 Κωνσταντίνος, Κωνσταντίνος, Ελένη
- 22 Αλέξιος, Αλεξία
- 24 Μωυσαίου
- 28 Της Αναλήψεως
- 29 Θεοδοσία

Ιούνιος

- 1 Πέτρος, Ιουστίνος
- 2 Νικηφόρος, Μάρκος
- 4 Μάρκος
- 6 Αλέξανδρος, Δαυίδος, Δαυίδη, Σελήνη
- 7 Κυριακή της Πεντηκοστής, Σεβαστιανή, Σεβαστή, Σέλη
- 8 Αγ. Πνεύματος, Καλλίστη
- 8 Ρωδάνη
- 11 Βαρσοβόλιος, Βαρσοβίος
- 12 Ουάσιμος
- 14 Των Αγίων Πάντων
- 16 Αυγουστίνος, Αυγουστή, Ιερώνυμος
- 18 Τριμύριος, Τριμύριος
- 18 Πάσιμος, Ζωσιμάς, Ζήσης
- 22 Ευσέβιος, Ευσεβία, Υψιστός, Υψιστή
- 23 Αρσένιος
- 26 Φερμανίος, Τριμύριος
- 28 Περμανίος

ΘΑΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ

1 Αρετή, Θεόκλητος, Ιωάννης, Νικόλαος,
4 Βασίλειος, Δαμασκηνός
5 Ισίδωρος, Σεβαστιάνα, Διονύσιος
6 Νίκος, Νικολέττα
7 Αμβρόσιος
9 Άννα
12 Τίτορος, Ιωαννίδου
13 Ευαγρίδος, Άσκηρ, Άσκητα, Άσκητα,
Άρσενος, Άδελφ, Άδελφός, Δαμασκηνός,
Δαμασκηνός, Δαμασκηνός
Δαυνίον, Δαυλίδ, Δανήλ, Δανήλ, Δανήλ,
Ελέ, Ιωάννης, Πετρίκος, Ποσειδών, Σάρα
16 Ελευθέριος, Ελευθέριος, Ανθή,
17 Δανήλ, Δανήλ, Δανήλ, Δανήλ
18 Σεβαστιανός, Σεβαστή
19 Άγκυλα
20 Ήλνιος, Άγιος Ήλνιος, ο Βόσκος
21 Βασίλειος, Ιωάννης
22 Άννα
24 Ευαγρίος, Ευαγρία
25 Χρήστος, Χρήστος, Χρήστος
26 Εμμανουήλ, Εμμανουήλ
27 Σεβαστιανός, Σεβαστία
28 Δάνη, Θεοφίλος
30 Ιωάννης, Ιωάννης

atrium hotel

THASSOS GREECE

Potos, 64002, Thassos

Tel. 25930 534000 Fax. 25930 53404

Email: atrium@atriumthassos.gr

ConTour

The Hotel & Touristic Construction & Reservation Experts

ΠΑΠΑΙΚΟΝΟΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
papaiikononmou@gmail.com

AEOLIS THASSOS PALACE

Τηλ. 25930 51831

Email: info@aeolis-thassos.gr
Θόσος Ασπίς, 64000

ΙΚΤΕΟ ΘΑΣΟΥ
ΔΑΔΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΑΕ

ΙΚΤΕΟ ΘΑΣΟΥ

Ασπίδα, Λιμανόρος, 64002, ΚΑΒΑΛΑΣ
Τηλ. 2593060020

Σούπερ Μάρκετ
ΓΚΑΓΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
ΤΗΛ. 25930.51727

ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
Τ. 25930 52485
Κ. 6946068794

taverna@irene.gr
www.taverna@irene.com

ΤΑΒΕΡΝΑ
"Στέλιος"
στον Παραδοσιακό Θεολόγο
Τηλ.: 25930 31451

ANONYMO

— BAR —

POTOS 64002 THASSOS GREECE

f Cafe-bar anonymo t. +30 25930 51078

του ΚΩΣΤΑ Ι. ΙΑΤΡΟΥ
ΤΑΒΕΡΝΑ ΚΛΕΟΝΙΚΗ

ανάλογα στην παντοφάρμα της ταβέρνας...

Επισκεφτείτε μας
 ΚΟΚΟΡΕΤΣΙ, ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙ, ΚΑΤΣΙΚΑΚΙ

...η ποιότητα στη χεύση...

ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΘΑΣΟΥ
 Τ. 25930 31000 - 31245

**ευρω
 κατασκήνωση
 Θάσου**

Τ. 25930.22982 - 25930.23280
 Fax. 2310.427310

Γ. Παπινδρέου 38 - 54646 - Θεσσαλονίκη

e-mail: info@eurocamp.gr

Στάση Παιών Θάσου Τηλ: 25930 81453

T.: (+30) 25930 23319

ΧΟΡΗΓΟΙ 2020

ΘΑΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ 2020

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
TAVERNA - RESTAURANT

"THEAGENIS"

ΣΟΦΙΑ ΤΣΟΥΛΚΑΝΗ

Skala Potamia - Thassos
T. 25930 61481, 61133

APHRODITE
BAR | RESTAURANT | PIZZA
Σκάλα Ποταμιάς

Hotel
Golden Sand
Jannis Chrisafis
Chrisi Ammoudia Thassos
Summer telephone: 25930.61771

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΤΑΒΕΡΝΑ
"ΠΛΑΤΑΝΟΣ"
Δημήτριος Καρανικόλας
Στην πλατεία Ποταμιάς Θάσου
Τηλέφωνος: 25930 61281
Κινητό: 6972 227969
6946 281748

Krambousa
RESTAURANT

ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ
Κώστας & Δημήτρης Κουδής
Τηλ. 25930 62312

Kastalia
apartments / cafe / beach bar

Skala Potamia - Thassos

Manager: Kastalia Restaurant Υπεύθυνος: Ιωάννης Παπαδόπουλος
www.kastalia-apartments.gr
tel. / mobile: (+30) 692 493 8966 e-mail: kastalia@live.com.cy
landline: (+30) 25930 61628

CAPTAIN
FISH TAVERN

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΟΣ - ΣΚΑΛΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ ΘΑΣΟΥ
TEL. 2593061160

Ψαροταβέρνα - Ουζερί
ARMENO
Σκάλα Μαρίας Θάσου
Τηλ.: 25930 51277